

הקפת הראש עד שילקטנו
מה ח"ל דלפי שנאמר

עין משפט

^{הערה}גר מצוה

פח א מיי פייצ מהל' ע"ו
הל' טו סמג לאוין סב:
פט ב מיי פ"ה מהל'
מזרות הל' י סמג לאוין
רכ:

צ ג מיי פייצ מהל' ע"ו
הל' טו סמג לאוין סב:
צא ד מיי שם סמג שם
טוש"ע י"ד ס' קפ
סעיף ט:

צב ה ו מיי פ"ט מהל'
שבת הל' ט סמג לאוין
סה טוש"ע א"ח ס' שמ
סעיף א:

צג ז מיי פייצ מהל' ע"ו
הל' י סמג לאוין ס
טוש"ע שם טוש"ע י"ד ס'
קפצ סעיף ו:

צד ח מיי שם הל' א סמג
לאוין נא טוש"ע י"ד
ס' קפא סעיף א:

צה ט מיי שם טוש"ע שם
סעיף ד:

צו י מיי שם סמג לאוין סב
טוש"ע י"ד ס' קפא
סעיף ד:

צז ב מיי שם הל' יב
טוש"ע שם ס' קפ
סעיף ח:

הגהות וצינונים

א] [גיר' רי"ף ר"א בן שמוע] (גליון): **צ**] עי' באשרי (גליון) ובהערות וצינונים שם, ועיין ערוך לנר ד"ה בגמרא וחד אומר, וע"ע גירסת המהרש"א: **ג**] צ"ל **שיער**, וכן צ"ל בסמוך (יד קטנה ל"ח גט, רש"ש): **ז**] [צ"ל **ג**] (גליון): **ה**] [צ"ל **לבנות מתוך** (שחורות) (גליון):

תורה אור השלם

א) לא יִהְיֶה כָּלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבַּשׁ גֶּבֶר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה כִּי תוֹעֵבֶת יִי אֱלֹהִים כָּל עֲשֵׂה אֵלֶּה: [דברים כב, ה]

ב) וְשָׂרֵט לְנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנוּ בְּבָשָׂרְכֶם וּבְתַבְּתָה קַעֲקֵעַ לֹא תִתְּנוּ בְּכֶם אִנִּי יְיָ: [ויקרא יט, כח]

ב:

אלו הן הלוקין

פרק שלישי

מכות

מסורת הש"ס עם הוספות

א) קדושין עו: נויר לח: מב. מולין פב: [לקמן כא.], **ב**) [צ"ק פו.], **ג**) נגעים פ"ו מ"ג, **ד**) שבת נד:, **ה**) [שם ע"ש], **ו**) [סנהדרין פטו:ז], **ז**) [לעיל ד: וש"נ], **ח**) לעיל יד., **ט**) כחובות לג., **י**) שבת עג ע"ב.

הגהות הב"ח

א) גמרא כהנאי כמה שיעור קרחה רשב"א אומר כגרים אחרים אומרים: **ב**) שם על כל אחד ואחד מ"ל לנפש: **ג**) תו"כ ד"ה לא לריכא וכו' דגלי קרא דחייב אכל קרחה וקרחה דקרחות מחלקות כמו גופים מוחלקין: **ד**) בא"ד לוקמי בקורח צידו וכו' וי"ל דלא מיחזקמא ליה בקורח צידו שיעור ה' קרחות צנת אחת משום דהקורח צידו קרחה נמקום אחד והכל ביחד גלי הפסק שיעור צינתיים כה"ג כ"ל ואות ו' נמחק: **ה**) בא"ד ומיהו דא נחא למאי דגרסינן צנת אחת:

ליקוטי רש"י

נויר שהיה שותה וכו'. וכל הני חייב במלקות קמיירי [קדושין עו:]. **הנוטל מ"א פי** הווג. מלא ראש המספרים: **חייב**. בשנת לבינן בכלי לר' אליעזר אף ציל וזהו שיעורו [שבת צד:]. **והתניא**. צה"א צייתא צסיפא ולקרחה שהוהיה תורה לא תשימו קרחה (דברים יד) שמים היו קרחה מכלל דפי הווג לאו צ' שערות מינה. **תניא נמי הכי**. כרצ יהודה דאלמ שמים. **רבי אליעזר** אומר. צלחת הוא חייב ולא צענין מלא פי הווג. **שמ"ת אשה**. ודרך הגסים להקפיד על כך ולהתנאות [שבת צד:]. **תמרי בארבי"א**. תמרים הנמונים צכצרה [סנהדרין פט:]. **ו"א י"בש גבר שמ"ת אשה**. לילך לישב צין הנשים. **דבר** אחר שלא יסיר שער הערוה ושער של צית השמי [דברים כב, ה]. שלא יתקן איש בתקוני אשה דהכי מתרגמינן ליה שלא יחול ושלל יפרקס צנגדי צבעונים של אשה [נויר ט.].

ה"ג א"א בחדא התראה. ולא גרסינן צנת אחת אלא דאתרו ציה חדא התראה ואתא איבו וקרת צוה אחר זה מי מיחייב והתנן כו' אינו חייב אלא אחת הואיל ולא אתרו צו אלא חדא התראה ואע"ג דשתייתו צוה אחר זה היא דשתייה צנת אחת כל היום ליכא: א"א תשתה א"ל תשתה. מתרין צו לכל שתייה ושתייה: נשא. פירוש סס שמסיר את השיער והסך ממנו אינו לומח שיער צגופו: ואותבינהו בבת אחת. צה' מקומות דהוו להו ה' קריתות וצחדא התראה לכיון דצנת אחת קא עציז מאי חזית דחיללא התראה אהאי אצבע טפי מהאי והתראת ספק לא מיחשבא דהתראה אכולהו אצבעות שדיא ומנחא ולא לתר מתצנר לו אם חושש להתראתו או לא: **שיראה מראשו**. שיראה מבשר הראש ערוס: **אמר** רב יהודה בר חביבא **פליגי בה תל"ת תנאי**. איכא דמפיק שתי שערות ומעייל כעדשה: וסימונך. דלא תימא מפיק כגרים ומעייל כעדשה משנה זו צהרת כגרים ומחיה כעדשה דהכא נמי צשעורי קרחה איכא כגרים וכעדשה ומהשתא ידעינן דלא אפיקנא אלא שתי שערות דיראה מראשו לא הוו לריכיס לאפוקי דשוה הוא לדברי כולם דאין זה שיעור קצוץ: הכי גרסינן **תנא הנוטל מ"א פי הווג בשבת**. ולא גרסינן **תניא: פי הווג**. מודן של מספרים: **אימא וכן לקרחה שתים**. ולפרושי אחא: **במ"קט**. שערות לצנות מתוך שחורות לכיון דאדם מקפיד על שער לצן אחד שצין שערותיו שחורות כדי שלא יראה זקן אמרינן דכשהוא מלקט אותו מצין השחורות מלאכה תשובה היא לו וחייב משום גזוז כיון דחייש לגזוזה זו. שחורות מתוך לצנות לא גרסינן: **אף בחו"ל אסור**. שמתנאה עגמו צנוי אשה: ואיזהו סוף ראשו. צלחה ענין יהא מקיף סוף הראש שיהא חייב צצל תקיפו: **המשוה צדעיו לאחורי אזנו ולפדחתו**. אחורי אזנו אין שיער כלום וכן צמצחו אין שיער כלום אצל צלדעיו שצאמצע יש שיער ואם הוא משוה ונוטל כל השיער שצלדעיו למדת אחורי אזנו ופדחתו זהו מקיף סוף הראש: **דאכיל תמרי בארבי"א**. האוכל תמרים צכצרה יהא לוקה צתמיה כלומר ניקף מה פשע שהוא לוקה לאו שאין צו מעשה הוי ולא לילקי: **דאמר לך מני**. השואל לך כמאן קאמרת ניקף לוקה אימא ליה ר' יהודה היא דאמר לעיל (דף ד: טו.). לאו שאין צו מעשה לוקין והיינו לאו שאין צו מעשה דניקף הוא דקא עצר אלאו דלא תקיפו

ה"ג א"א בחדא התראה. ולא גרסינן צנת אחת אלא דאתרו ציה חדא התראה ואתא איבו וקרת צוה אחר זה מי מיחייב והתנן כו' אינו חייב אלא אחת הואיל ולא אתרו צו אלא חדא התראה ואע"ג דשתייתו צוה אחר זה היא דשתייה צנת אחת כל היום ליכא: א"א תשתה א"ל תשתה. מתרין צו לכל שתייה ושתייה: נשא. פירוש סס שמסיר את השיער והסך ממנו אינו לומח שיער צגופו: ואותבינהו בבת אחת. צה' מקומות דהוו להו ה' קריתות וצחדא התראה לכיון דצנת אחת קא עציז מאי חזית דחיללא התראה אהאי אצבע טפי מהאי והתראת ספק לא מיחשבא דהתראה אכולהו אצבעות שדיא ומנחא ולא לתר מתצנר לו אם חושש להתראתו או לא: **שיראה מראשו**. שיראה מבשר הראש ערוס: **אמר** רב יהודה בר חביבא **פליגי בה תל"ת תנאי**. איכא דמפיק שתי שערות ומעייל כעדשה: וסימונך **הכי** **הנוטל מ"א פי הווג בשבת** חייב וכמה מלא פי הווג אמר רב יהודה שתים והתניא לקרחה שתים אימא וכן לקרחה שתים תניא נמי **הכי** **הנוטל מלא פי הווג** בשבת חייב וכמה מלא פי הווג שתים רבי אליעזר אומר אחת ומודים חכמים לרבי אליעזר **במלקט לבנות מתוך שחורות** אפילו אחת שהוא חייב **ודבר זה אפילו בחול אסור** משום שנאמר **"לא ילבש גבר שמלת אשה: והמקיף פאת ראשו וכו': ת"ר פאת ראשו סוף ראשו ואיזהו סוף ראשו** **"זה המשוה צדעיו לאחורי אזנו ולפדחתו תני תנא קמיה דרב חסדא** **"אחד המקיף ואחד הניקף לוקה** **"אמר ליה מאן דאכיל תמרי בארבי"א לקי דאמר לך מני רבי יהודה היא דאמר **"לאו שאין בו מעשה לוקין עליו רבא אומר במקיף לעצמו ודברי הכל רב אשי אומר 'במסייע ודברי הכל: והמשחית פאת זקנו: ת"ר פאת זקנו סוף זקנו ואיזהו סוף זקנו שכולת זקנו: והמשרט שריטה אחת וכו': ת"ר **"ושרט יכול אפילו שרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים ת"ל** **"לנפש אינו חייב אלא על המת בלבד ומנין למשרט חמש שריטות על מת אחד שהוא חייב על כל אחת ואחת ת"ל ושרט י לחייב על כל שריטה ושריטה רבי יוסי אומר מנין למשרט שריטה אחת על ה' מתים שהוא חייב על כל **(ג) אחת ואחת ת"ל לנפש לחייב על כל נפש ונפש והא אפיקתיה לביתו שנפל ולספינתו שטבעה בים קסבר********

דשמעינן לקרא הכי לא תקיפו לא תניחו להקיף דמנית להקיף כמקיף א"ע מדאפקיה צלשון רביס דכתיב לא תקיפו משמע דאתרי קא מזהר רחמנא ניקף ומקיף: **רבא אמר**. לא צריכת לאוקומי כר' יהודה הך על

צרייתא דתני תנא קמיה דרצ חסדא דקיימא צמקיף את עגמו וקמ"ל דחייב תרתי משום מקיף ומשום ניקף דסד"א לא לילקי אלא חדא קמ"ל: ודברי הב"י. דלא צריך לתרוצי ר' יהודה היא: **בסייע**. מומין השערות למקיף: **שיבולת זקן**. כולהו חמש פאות דקא חשיב צמתניתין צכלל שיבולת הס: **ת"ל ושרט**. דמאי למיכתב לנפש לא תשרטו צמקוס ושרט לנפש לא תתנו לשון אחר ת"ל ושרט מריצויא דוי"ו: **ר' יוסי אומר בו'.** ר' יוסי מוסיף חיוצי: **הא אפיקתיה לביתו שנפל**. והא ודאי ר' יוסי לא פליג צההיא דהיאך יהא מוציא הפסוק מידי פשוטו:

לא צריכא שםך ה' אצבעותיו נשא. ותימא אכתי מאי תירץ כיון דליכא אלא חדא התראה אמאי מחייב ה' ואי משום דעשה צנת אחת מה צכך כיון דחד לאו איכא וכי אדם אוכל צ' זיתי חלב צנת אחת וצחדא התראה מי מחייב שתי מלקיות משום דהויא ליה התראה אכל חדא וחדא ויש לומר דשאני הכא דגלי קרא **(ג) אכל קרחה וקרחה דקרחות מחלקות כגון גופים מוחלקין** **"מיהו קשה למה הולרך לפרש צקרחה דעל ידי נשא לוקמי **(ד) צקרחה צידו שיעור ה' קרחות צנת אחת ומ"מ לא קשה מהא דנויר שותה כו' דשאני הכא דגלי קרא דקרחות מחלקות כמו גופים מוחלקין ויש לומר דלא מתוקמא ליה צקרחה וקרח צידו צנת אחת משום דקרח צידו קרחה צמקוס אחד והכל אחד צלי הפסק שיעור** **"צינתיס וכה"ג חשיב הכל קרחה אחת ואין כאן על כל קרחה וקרחה להכי מוקי לה צה' אצבעותיו צנשא ואותצינהו צנת אחת ופי' צה' מקומות רחוקים קלת זה מזה שיש הפסק שיעור צין קרחה לקרחה וקרינן ציה על כל קרחה וקרחה ואם תאמר סוף סוף לוקמה אפילו צוה אחר זה וצתמשה מקומות רחוקים קלת כדפי' ומיתוקס שפיר גס צקורת ותולש צידו צלא נשא וצחדא התראה משום דגלי קרא דקרחות מחלקות ומתוך פי' הקונט' משמע דא"כ לא היה מחייב כי אם אקרחה קמייתא שהיתה צידו צתוך כדי דיצור להתראה דלאינן קרחות לא מיחייב משום דאינס צתוך כדי דיצור להתראה ומאי למימר אישתלמי **"וקשה כיון דהתחיל לעצור תוך כדי דיצור להתראה לא מצי למימר אישתלמי כדמוכת פרק י' יוחסין **(קדושין דף עו: ושם) גצי ה' **"ללמנות צוה אחר זה דמחייב אכל חדא וחדא ואפי' צחד התראה משום דגופים מוחלקים אע"ג דליכא צתוך כדי דצור כ"א צאלמנה קמייתא לכך נראה דאין הכי נמי הוה מצי לאוקומי צוה אחר זה כדפי' אלא נקט צנת אחת לצותא דאפילו צאות' דהוה קשה ליה מיחייב ומתוקמא שפיר כך פירש צשיטה ומיהו **(ה) ניחא לפירוש דגרסינן צנת אחת וכו' אצל לגירסא ראשונה דגרס אלא צחדא התראה פירוש ומשום קרחה זה אחר זה מאי איכא למימר וי"ל דמ"מ קאמר צנת אחת לצותא טפי דאפי' צנת אחת משכחת לה צתמשה מקומות מוחלקין צהפסק שיעור כגון דסך אצבעותיו צנשא וכל שכן צוה אחר זה דמיתוקמא צה' מקומות אפי' צקורת צידו:************

במלקט (שחורות מתוך לבנות ^א) שהוא חייב. פרשצ"ס דלחתא דוקא כר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה ^ב:

על צרייתא דתני תנא קמיה דרצ חסדא דקיימא צמקיף את עגמו וקמ"ל דחייב תרתי משום מקיף ומשום ניקף דסד"א לא לילקי אלא חדא קמ"ל: ודברי הב"י. דלא צריך לתרוצי ר' יהודה היא: **בסייע**. מומין השערות למקיף: **שיבולת זקן**. כולהו חמש פאות דקא חשיב צמתניתין צכלל שיבולת הס: **ת"ל ושרט**. דמאי למיכתב לנפש לא תשרטו צמקוס ושרט לנפש לא תתנו לשון אחר ת"ל ושרט מריצויא דוי"ו: **ר' יוסי אומר בו'.** ר' יוסי מוסיף חיוצי: **הא אפיקתיה לביתו שנפל**. והא ודאי ר' יוסי לא פליג צההיא דהיאך יהא מוציא הפסוק מידי פשוטו: